

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XI — Nr. 308

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 30 iunie 1999

SUMAR

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 50 din 23 martie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 105/1997 pentru sancționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, mai puțin ale art. 9, 11 și 12 din lege	1-3	nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996	8-9
Opinie separată	3-5	Decizia nr. 58 din 13 aprilie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor	9-11
Decizia nr. 53 din 13 aprilie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului	6-7	Decizia nr. 62 din 20 aprilie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate	11-13
Decizia nr. 54 din 13 aprilie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 11/1997 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii		Decizia nr. 66 din 27 aprilie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată	14-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 50

din 23 martie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 105/1997 pentru sancționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, mai puțin ale art. 9, 11 și 12 din lege

Lucian Mihai — președinte
Costică Bulai — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Paula C. Pantea — procuror

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 105/1997, ridicată de Societatea Comercială „Ferom” — S.A. Tulcea în Dosarul nr. 2.021/1998 al Curții de Apel Constanța — Secția contencios administrativ.

Datăterile au avut loc în ședința publică din 16 martie 1999 și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Curtea de Apel Constanța — Secția contencios administrativ, prin Încheierea din 26 noiembrie 1998, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 105/1997, mai puțin a art. 9, 11 și 12 din lege, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ferom” — S.A. Tulcea.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile Legii nr. 105/1997, mai puțin ale art. 9, 11 și 12, încalcă prevederile art. 123 și 125 din Constituție privind înființarea justiției și instanțele judecătorești. Se arată că „instituirea prin lege a căilor de atac adresate aceluiași organ sau forului său superior înseamnă înființarea de instanțe judecătorești, în afara cadrului constituțional”. S-a mai susținut că Legea nr. 105/1997 încalcă art. 21 din Constituție, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiției și nici o lege nu poate îngradi acest drept, deoarece limitează accesul liber la justiție prin instituirea de taxe de timbru și prin reglementarea unei proceduri administrative. Totodată s-a susținut că Legea nr. 105/1997 contravine art. 47 din Constituție, în conformitate cu care organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții autorităților publice, iar exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază excepția ca neîntemeiată, întrucât dispozițiile Legii nr. 105/1997 nu contravin prevederilor art. 123 și 125 din Constituție, deoarece instituirea procedurilor administrativ-jurisdicționale este de competența exclusivă a legiuitorului și are drept scop soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii și descongestionarea instanțelor de judecată de cauzele ce pot fi rezolvate pe această cale. Cât privește susținerea că legea atacată încalcă art. 21 din Constituție, prin instituirea de taxe de timbru și a unei proceduri administrative, instanța o apreciază, de asemenea, ca neîntemeiată. Se arată astfel că taxele de timbru achitate în soluționarea contestațiilor sau plângerilor pot fi restituite la cerere, integral sau parțial, conform art. 6 alin. (2) din Legea nr. 105/1997, în raport cu admiterea integrală sau parțială a acestora. Totodată instituirea procedurii administrativ-jurisdicționale nu îngreșește accesul liber la justiție, deoarece acest principiu presupune libertatea neîngrădită a celor interesați „de a utiliza procedurile instituite de legiuitor, deci și cele speciale stabilite în considerarea unor situații deosebite, în formele și în modalitățile prevăzute de lege”. Instanța apreciază a fi neîntemeiată și susținerea în sensul căreia se încalcă dispozițiile art. 47 din Constituție.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, s-au solicitat punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul său de vedere președintele Camerei Deputaților consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece instituirea căilor administrativ-jurisdicționale de soluționare a contestațiilor împotriva actelor de control ale organelor Ministerului Finanțelor este de competența legiuitorului, prin aceasta urmărindu-se soluționarea mai rapidă a acestora și descongestionarea instanțelor judecătorești. Prin plata unei taxe de timbru pentru contestațiile în cauză nu este încălcat accesul la justiție și prin plata de petiții, la toate nivelurile de C

acest titlu se restituie, la cerere, în raport cu admiterea contestației.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât Legea nr. 105/1997 a prevăzut o cale administrativă de soluționare a plângerilor, care nu are nici o legătură cu împiedicarea accesului la justiție sau cu dispozițiile art. 123 și 125 din Constituție. Prin art. 9 din lege se prevede că împotriva deciziei Ministerului Finanțelor se poate face acțiune la instanța judecătorească. Prevederile Legii nr. 105/1997, se arată în continuare, nu încalcă nici art. 47 din Constituție, deoarece în speță nu ne aflăm în fața unei „petiții”, ci în prezența unei căi administrative de atac, în cadrul unei proceduri administrativ-jurisdicționale. Cât privește taxele de timbru, prevăzute la art. 6 din Legea nr. 105/1997, se susține că acestea asigură suportarea cheltuielilor unui serviciu public, datorate de agenții economici aflați în culpă prin neîndeplinirea obligațiilor lor legale.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile autorului excepției, ale reprezentantului Ministerului Finanțelor, ale procurorului, concluziile scrise ale Direcției generale a finanțelor publice și controlului financiar de stat Tulcea, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Curtea Constituțională constată că prin Legea nr. 105/1997 este reglementată o procedură administrativă pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și plângerilor privind sumele constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, prin care cei menționați solicită diminuarea sau anularea impozitelor, taxelor, contribuțiilor la fondurile speciale, a majorărilor de întârziere sau a penalităților și amenzilor ori a altor sume. Competența de soluționare aparține organului care a întocmit actul de impunere sau de control, precum și, după caz, organelor ierarhic superioare.

Asupra unor dispoziții din Legea nr. 105/1997 Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 134 din 20 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 din 9 februarie 1999, și, respectiv, prin Decizia nr. 175 din 15 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 24 februarie 1999, prin care s-a reținut că procedura instituită prin Legea nr. 105/1997 nu poate fi considerată o încălcare a art. 21 din Constituție privind accesul liber la justiție, deoarece, pe de o parte, obiecțiile, contestațiile sau plângerile formulate împotriva contravențiilor și actelor de control financiar sunt soluționate prin hotărâre motivată de șeful organului care a încheiat procesul-verbal sau actul de control în cauză, iar pe de altă parte, împotriva acestei hotărâri petentul poate formula contestație, care se soluționează, prin emiterea unei dispoziții, de către direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat Tulcea. Prin plata de petiții, la toate nivelurile de C

acestei dispoziții se poate formula plângere la Ministerul Finanțelor, iar împotriva deciziei Ministerului Finanțelor este deschisă calea acțiunii în justiție conform art. 9 din Legea nr. 105/1997.

Legea nr. 105/1997, reglementând o modalitate procedurală prealabilă acțiunii la instanțele judecătorești, nu contravine art. 123 și 125 din Constituție, întrucât nu se constituie o instanță judecătorească în înțelesul acestor prevederi ale legii fundamentale. Referitor la legitimitatea constituțională a procedurilor administrativ-jurisdicționale, Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că instituirea unor proceduri administrativ-jurisdicționale nu contravine dispozițiilor constituționale cât timp decizia organului administrativ de jurisdicție poate fi atacată în fața unei instanțe judecătorești și că „existența unor organe de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege“. În atare situație „este exclusă posibilitatea ca un organ al administrației publice, chiar cu activitate jurisdicțională, să se substituie instanței judecătorești“, astfel că părților nu li se limitează exercitarea unui drept consfințit de Constituție.

Prin art. 3—5 din Legea nr. 105/1997 se prevede o anumită formă de recurs administrativ, iar în art. 6 din lege este reglementată taxa de timbru pentru căile de atac. Autorul excepției susține că instituirea unei taxe de timbru este neconstituțională, deoarece în cauză sunt aplicabile

dispozițiile art. 47 din Constituție referitoare la dreptul de petiționare, iar exercitarea acestuia este scutită de taxă.

Curtea Constituțională constată că nu este vorba despre o petiție, ci de o cale administrativă de atac, nefiind aplicabile în această speță prevederile art. 47 din Constituție.

Aprecierea constituționalității instituirii unor taxe de timbru în cadrul recursului administrativ poate fi făcută numai în raport cu dispozițiile art. 48 din Constituție. Acest text nu cuprinde nici o mențiune referitoare la timbrare. Sub acest aspect nu există nici o interdicție care să îndreptățească netimbrarea recursurilor în contencios administrativ. Prevederile art. 48 alin. (2) din Constituție dispun că limitele și condițiile exercitării drepturilor prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin lege organică, care în speță este Legea nr. 29/1990. Or, art. 3 din această lege prevede, în ceea ce privește recursul administrativ ierarhic, că organele care soluționează aceste plângeri, precum și condițiile de rezolvare se vor stabili prin lege. În cazul de față această lege este Legea nr. 105/1997 care, printre alte condiții pe care le conține, prevede și timbrarea *ad valorem*, justificarea ei fiind determinată de stăvilirea unor abuzuri care s-ar putea comite în exercitarea dreptului respectiv, dacă orice sesizare ar fi scutită de timbrare.

Pentru motivele arătate excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă.

Având în vedere prevederile art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 13 alin. (1) lit. A.c) și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 105/1997 pentru sancționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, mai puțin ale art. 9, 11 și 12 din lege, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ferom“ — S.A. Tulcea în Dosarul nr. 2.021/1998 al Curții de Apel Constanța — Secția contencios administrativ.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 23 martie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

★

OPINIE SEPARATĂ

Dispozițiile art. 6 din Legea nr. 105/1997, privind căroră: „Contestațiile adresate direcțiilor generale ale finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, sunt supuse unei taxe de timbru de 2% la suma contestată, dar nu mai puțin de 10.000 lei, iar plângerile adresate Ministerului Finanțelor

contestată, dar nu mai puțin de 10.000 lei“, sunt neconstituționale, întrucât nici o normă constituțională nu conferă ministrului finanțelor și organelor din subordinea sa atribuții jurisdicționale, care să justifice încasarea vreunei taxe de timbru, iar prin condițiile în care poate fi exercitată calea administrativă de atac, prevăzută de lege, se îngreudește

I. Examinarea și soluționarea obiecțiunilor, contestațiilor și plângerilor, formulate împotriva constatărilor și dispozițiilor organelor Ministerului Finanțelor, abilitate să efectueze acte de control sau de impunere, nu pot fi considerate activități jurisdicționale pentru mai multe motive:

1. Constituția, în capitolul V „Administrația publică”, Secțiunea 1 „Administrația publică centrală de specialitate”, art. 116 alin. (1), prevede că „Ministerele se înființează, se organizează și funcționează potrivit legii”. Nici în acest articol, dar nici în tot capitolul nu se prevede că autoritățile administrației publice ar avea și atribuții jurisdicționale sau că legea de organizare și funcționare le-ar putea conferi asemenea atribuții. În cazul în care constituanta ar fi dorit să le confere asemenea atribuții, ar fi prevăzut în mod expres aceasta, cum a prevăzut-o pentru Curtea de Conturi: „Curtea exercită și atribuții jurisdicționale (art. 139 alin. (1) teza a 2-a din Constituție).”

Organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor nu sunt reglementate prin lege, ci prin Hotărârea Guvernului nr. 447 din 12 august 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 din 18 august 1997. În art. 1 al acestei hotărâri se prevede că „Ministerul Finanțelor se organizează și funcționează ca organ al administrației publice centrale de specialitate, cu rol de sinteză, care aplică strategia și programul Guvernului în domeniul finanțelor publice”. Printre atribuțiile Ministerului Finanțelor se prevede în art. 3 pct. 38 că „soluționează, în conformitate cu prevederile legale, plângerile, contestațiile, cererile de revizuire și apelurile persoanelor fizice și juridice, îndreptate împotriva modului de rezolvare a acestora de către organele Ministerului Finanțelor”, dar nu se califică această atribuție ca având caracter jurisdicțional. De altfel, o hotărâre a Guvernului nu are puterea de a abilita legiuitorul să reglementeze într-un anumit mod rezolvarea reclamațiilor adresate ministerului împotriva actelor organelor din subordinea sa.

2. Potrivit definiției date în art. 1 din Legea nr. 105/1997, „Obiecțiunile, contestațiile și plângerile formulate în condițiile prezentei legi sunt căi administrative de atac prin care se solicită diminuarea sau anularea, după caz, a impozitelor, taxelor, a contribuțiilor la fondurile speciale, a majorărilor de întârziere sau a penalităților și amenzilor ori a altor sume constatate și aplicate de organele Ministerului Finanțelor, abilitate, potrivit legii, să efectueze acte de control sau de impunere”.

Această caracterizare de „cale administrativă de atac” nu poate fi extinsă în sensul că înseamnă și activitate jurisdicțională.

Obiecțiunile, contestațiile și plângerile sunt îndreptate împotriva actelor încheiate de personalul angajat la organele Ministerului Finanțelor. Aceste acte pot fi perfect legale și temeinice, dar, în anumite cazuri, pot fi și nelegale sau nefondate. Actele organelor fiscale pot fi nefondate sau chiar nelegale, din cauza incompetenței, neglijenței, superficialității ori abuzului persoanelor care le-au instrumentat. Nici una dintre aceste posibilități nu poate fi exclusă *de plano*. Nelegalitatea sau netemeinicia poate fi reală ori doar presupusă de persoana vizată, care apreciază în mod diferit situația de fapt ori dispozițiile legale incidente. Important este însă faptul că atât direcțiile

stat, cât și Ministerul Finanțelor sunt sesizate pentru a examina și a se pronunța asupra legalității și temeiniciei actelor încheiate de personalul din subordine. Or, această activitate nu are caracter jurisdicțional.

3. Pornind de la natura Ministerului Finanțelor și a organelor sale, de autorități ale administrației publice, activitatea lor, desfășurată în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 105/1997, în lumina prevederilor constituționale, este susceptibilă de a fi caracterizată sub unul dintre următoarele două aspecte:

a) Activitatea de soluționare a unor petiții, când reclamația împotriva actului funcționarului din cadrul organului financiar este formulată de o persoană fizică. În această accepțiune este vizat art. 47 din Constituție, care în alin. (1) prevede că: „Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor”. Alin. (3) al aceluiași articol prevede că „Exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă”.

b) Soluționarea unei reclamații administrative, prealabile promovării acțiunii în justiție. O asemenea activitate se desfășoară pe baza dreptului prevăzut la art. 48 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia: „Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei” și alin. (2): „Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.”

Legea nr. 105/1997 este o lege ordinară.

Textul constituțional citat constituie temeiul organizării și funcționării contenciosului administrativ. Această activitate este reglementată prin Legea nr. 29 din 7 noiembrie 1990, anterioară adoptării Constituției. Această lege prevede la art. 5 alin. 1 că „Înainte de a cere tribunalului anularea actului sau obligarea la eliberarea lui, cel care se consideră vătămat se va adresa, pentru apărarea dreptului său, în termen de 30 de zile de la data când i s-a comunicat actul administrativ sau la expirarea termenului prevăzut la art. 1 alin. 2, autorității emitente care este obligată să rezolve reclamația în termen de 30 de zile de la aceasta”.

Rezolvarea acestei reclamații însă nu este calificată ca activitate jurisdicțională și nu este supusă nici unei taxe. Art. 7 din Legea nr. 29/1990 impune plata taxelor de timbru doar la acțiunile introduse în justiție.

Nu omitem nici faptul că art. 4 din Legea nr. 29/1990 reglementează recursul împotriva actelor administrativ-jurisdicționale, dar actele atacate trebuie să emane de la organe administrative investite cu atribuții jurisdicționale pe temei constituțional, ceea ce, în cazul organelor Ministerului Finanțelor, nu există.

4. Orice activitate jurisdicțională trebuie să respecte principiul contradictorialității. Acest principiu însă nu se regăsește nici în prevederile Legii nr. 105/1997 și nici în cele ale Normelor metodologice de aplicare unitară a procedurii de soluționare a obiecțiunilor, contestațiilor și plângerilor privind impozitele, taxele, alte venituri, impozitare și fonduri speciale, aprobate prin Ordinul ministrului de stat, ministrul finanțelor, nr. 1.495 din 22 august 1997, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 232 din 5 septembrie 1997. În pct. 9.10. din norme se prevede că: „În vederea verificării sau constatării unor situații de fapt,

justificate, organul de soluționare a acestora poate dispune verificări pe teren, la care va participa și un reprezentant al organului care a emis hotărârea atacată.“

Organul de soluționare nu rezolvă un litigiu ivit între mai multe părți cu interese contrare, ci se pronunță asupra acuzațiilor de nelegalitate sau de netemeinicie, aduse actelor încheiate de organele sau de persoanele din subordinea sa. La rezolvarea acestor cazuri nici nu se cere prezența persoanelor care pretind că au fost lezate în drepturile lor.

5. După cum rezultă și din prevederile Legii nr. 146/1997, taxele de timbru sunt proprii acțiunilor și cererilor introduse la instanțele judecătorești, celor adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, precum și actelor notariale.

Pot fi pretinse taxe, în condițiile constituționale și legale, și pentru îndeplinirea unor acte administrative, cum sunt: eliberarea de licențe sau autorizații, atestarea unor fapte, eliberarea de adeverințe și altele. În asemenea cazuri, impunerea plății taxelor se justifică prin prestarea unor servicii, solicitate autorităților administrației publice. Nu este cazul însă atunci când se solicită anularea ori modificarea unui act, pretins abuziv, nelegal sau nefondat, al organului sau al persoanei din subordinea autorității căreia i se adresează cererea.

Art. 15 lit. m) din Legea nr. 146/1997 prevede scutirea de taxe judiciare de timbru în acțiunile și cererile referitoare la „amenzile de orice fel“. Legea nr. 105/1997 nu prevede nici măcar această excepție.

II. Actul jurisdicțional, prin definiție, reprezintă un act de înfăptuire a justiției. Or, potrivit prevederilor art. 125 alin. (1) din Constituție, „Justiția se realizează prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege“.

Constituția putea să prevadă, cu caracter de excepție, și posibilitatea îndeplinirii și de către alte organe a unor acte jurisdicționale premergătoare declanșării acțiunii în justiție, după cum a și făcut-o în cazul Curții de Conturi, dar nu a dorit să confere asemenea atribuții și autorităților administrației publice.

III. Potrivit prevederilor art. 21 alin. (1) din Constituție, „Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime“, iar la alin. (2) al aceluiași articol se prevede că „Nici o lege nu poate îngădi exercitarea acestui drept“.

Jurisprudența Curții Constituționale este constantă în a statua că instituirea unei proceduri administrativ-jurisdicționale, evident dacă aceasta se face în limitele prevederilor constituționale și ale legii, nu este contrară principiului accesului liber la justiție atât timp cât decizia organului administrativ poate fi atacată la instanța judecătorească (Decizia nr. 36 din 17 februarie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 10 aprilie 1998). Întrucât, pe baza dispozițiilor art. 9 alin. 1 din Legea nr. 105/1997, împotriva deciziilor Ministerului Finanțelor se poate face acțiune la instanța judecătorească competentă, potrivit legii, procedura instituită prin această lege nu îngădește liberul acces la justiție (Decizia nr. 134 din 20 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 din 9 februarie 1999).

Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, și faptul că nici o normă constituțională nu prevede gratuitatea actului de justiție, iar stabilirea unor taxe judiciare de timbru, în limite rezonabile, nu este de natură să îngădească accesul liber la justiție (Decizia nr. 30 din 23 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 26 aprilie 1999). Stabilirea gradelor de jurisdicție, a competenței instanțelor judecătorești, a procedurilor de urmat în fața acestora, a căilor de atac, precum și a taxelor judiciare de timbru datorate în diferite situații, Constituția o lasă la opțiunea legiuitorului, fără ca prin aceasta să fie îngădit liberul acces la justiție.

Problema se pune însă altfel în cazul în care, prin lege, cum este și Legea nr. 105/1997, se instituie o procedură administrativă obligatorie, prealabilă acțiunii în justiție, condiționată și ea de plata unor taxe de timbru substanțiale.

Nu se poate susține că taxele de timbru prevăzute la art. 6 din Legea nr. 105/1997 ar avea rolul de a descuraja promovarea cu rea-credință a unor contestații și plângeri, numai în scopul amânării plății impozitelor sau a altor sume datorate. Legea nu prevede că exercitarea căii administrative de atac ar suspenda executarea obligației de plată. Actele organelor fiscale, prin care se stabilește obligația de plată „a impozitelor, a contribuțiilor la fondurile speciale, a majorărilor de întârziere sau a penalităților și amenzilor ori a altor sume constatate și aplicate“, constituie titluri executorii și se pun imediat în executare prin blocarea conturilor agenților economici sau prin alte măsuri de executare silită (art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 11 din 23 ianuarie 1996 privind executarea creanțelor bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 31 ianuarie 1996).

Chiar și în situația în care constatările organului fiscal sunt contrare dispozițiilor legale ori se bazează pe calcule greșite, s-ar putea ca persoana lezată printr-o dispoziție nefondată să nu aibă puterea financiară necesară pentru a plăti, în prealabil, pe lângă sumele considerate ca datorate, taxele de timbru la introducerea contestației, apoi a plângerii și, mai apoi, a acțiunii în justiție. Într-o atare ipoteză exercitarea dreptului de a se adresa justiției este, în mod obiectiv, îngădită.

Această îngădire a exercitiului dreptului nu se înlătură nici prin dispoziția alin. 2 al art. 6 din Legea nr. 105/1997, potrivit căreia „Sumele plătite cu titlu de taxe de timbru, aferente contestației și plângerii, se restituie, la cerere, integral sau parțial, în raport cu admiterea integrală sau parțială a acestora“. Lipsa sau insuficiența mijloacelor financiare o împiedică pe persoana vătămată să se plângă chiar și la Ministerul Finanțelor ori să-și continue demersul, în apărarea drepturilor sale, în justiție. Chiar și în cazul în care dispune inițial de aceste mijloace financiare, indisponibilizarea lor pe o perioadă de 5 luni, cât durează procedura administrativă, și pe o altă perioadă nelimitată, cât durează procedura în justiție, poate determina un faliment total.

În concluzie, apreciez că dispozițiile art. 6 din Legea nr. 105/1997 încalcă prevederile art. 21 alin. (1) și (2), ale art. 47 alin. (3), ale art. 48 alin. (1) și ale art. 125 alin. (1) din Constituție.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 53

din 13 aprilie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25
din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația
de locuințe, trecute în proprietatea statului**

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Carmen Daniela Manea	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, excepție ridicată de Rodica Dobrogeanu în Dosarul nr. 163/1998 al Tribunalului Ialomița.

La apelul nominal a răspuns Rodica Dobrogeanu, reprezentată de avocatul Gheorghe Doreanu, lipsind Prefectura Ialomița, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul autoarei excepției solicită admiterea acesteia, arătând că dispozițiile art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 încalcă prevederile art. 14, 16, 21 și ale art. 41 alin. (2) din Constituție. Se consideră că prin aceste dispoziții se asigură dreptul la restituirea în natură sau la despăgubiri numai foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora pentru imobilele cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu titlu, și existente fizic la 22 decembrie 1989, fiind exclusă de la reglementarea legii situația juridică a imobilelor cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, dar demolate înainte de 22 decembrie 1989. Prin art. 25 din Legea nr. 112/1995 se instituie un regim discriminatoriu, prin posibilitatea reglementării juridice diferite, prin legi speciale ulterioare, a altor categorii de imobile trecute în proprietatea statului, fără să se prevadă un termen până la adoptarea acelor legi.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, apreciind că dispozițiile art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 nu contravin nici uneia dintre normele constituționale invocate. Arată că, în mod constant, Curtea Constituțională a statuat că omisiunea legislativă nu poate face obiectul controlului de constituționalitate și că nici o dispoziție constituțională nu impune legiuitorului un termen pentru reglementarea unor raporturi juridice.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 13 aprilie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 163/1998, Tribunalul Ialomița a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 pentru

de locuințe, trecute în proprietatea statului, excepție ridicată de Rodica Dobrogeanu.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 contravin prevederilor art. 14, 16, 21 și 41 din Constituția României, întrucât foștii proprietari ai imobilelor cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu titlu, după 6 martie 1945, imobile care nu mai existau fizic la 22 decembrie 1989, fiind demolate de organele fostului regim, sunt total dezavantajați față de cei ale căror imobile existau fizic la 22 decembrie 1989.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată arată că excepția este nefondată, „întrucât nimic nu împiedică pe cei care nu se încadrează în condițiile art. 1 din Legea nr. 112/1995 să promoveze acțiuni în revendicare“.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul său de vedere Guvernul consideră nefondată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995, pentru că, prin textul acestora, este precizat obiectul reglementării cuprinse în lege (art. 1), iar art. 25 prevede că, prin legi speciale, se va reglementa situația juridică a altor imobile decât cele care fac obiectul legii, trecute în proprietatea statului înainte de 22 decembrie 1989, inclusiv a celor demolate pentru cauze de utilitate publică. Se consideră că nu este un tratament discriminatoriu al foștilor proprietari, ci, dimpotrivă, textul are în vedere reglementarea ulterioară, prin lege specială, a situațiilor deosebite în care s-au aflat alte imobile trecute în proprietatea statului.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, notele scrise, depuse de autoarea excepției, punctul de vedere comunicat de Guvern, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente și concluziile scrise, depuse de aceasta la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995, cu care este legal sesizată.

Excepția de neconstituționalitate privește art. 1 din Legea nr. 112/1995, care are următoarea redactare:

„Foștii proprietari — persoane fizice — ai imobilelor cu destinația de locuințe, trecute ca atare în proprietatea statului sau a altor persoane juridice, după 6 martie 1945 cu titlu, și care se aflau în posesia statului sau a altor persoane juridice la data de 22 decembrie 1989, beneficiază de măsurile reparatorii pre-

De prevederile alin. 1 beneficiază și moștenitorii foștilor proprietari, potrivit legii.“

Textul stabilește obiectul de reglementare al legii, astfel cum a fost reformulat de Parlament în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 73/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 8 august 1995, fiind avută în vedere numai situația juridică a locuințelor trecute în patrimoniul statului *cu titlu*. Așa fiind, nu se poate susține că prevederea legală care definește obiectul reglementării cuprinse în lege ar fi, prin ea însăși, contrară Constituției.

De asemenea, Curtea constată că omisiunea legislativă nu poate face obiectul controlului de constituționalitate al Curții, legiuitorul având, potrivit art. 58 alin. (1) din Constituție, dreptul suveran de a-și alege singur atât obiectul, cât și întinderea reglementării date prin lege, precum și de a amâna reglementarea, printr-o lege ulterioară, a unor situații juridice necuprinse în legea inițială.

Cu privire la textele constituționale care, în opinia autoarei excepției, ar fi încălcate prin dispozițiile art. 25 din Legea nr. 112/1995, Curtea constată următoarele:

Art. 14 din Constituție prevede: „*Capitala României este municipiul București.*“ În mod evident, acest text nu are nici o legătură cu cauza.

Dispozițiile art. 16 din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi, au următorul conținut: „*(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.“

Aceste prevederi nu au incidență în cauză și nu au fost contrazise prin art. 25 din Legea nr. 112/1995, egalitatea

cetățenilor nefiind încălcată prin repararea, în etape, a unei injustiții comise de vechiul regim.

Art. 21 din Constituție, prin care este reglementat accesul liber la justiție, este, de asemenea, greșit invocat de autoarea excepției, neavând legătură cu prevederile art. 25 din Legea nr. 112/1995, care are următorul cuprins: „*Prin legi speciale se vor reglementa situațiile juridice ale altor imobile decât cele care fac obiectul prezentei legi, trecute în proprietatea statului înainte de 22 decembrie 1989, indiferent de destinația lor inițială, inclusiv ale celor demolate pentru cauze de utilitate publică.*“

Art. 41 alin. (2) din Constituție, invocat în susținerea neconstituționalității art. 1 și a art. 25 din Legea nr. 112/1995, are în vedere ocrotirea în mod egal a proprietății private, indiferent de titular. Or, în reglementările prevăzute de Legea nr. 112/1995 nu este vorba de ocrotirea acestui drept al foștilor proprietari ai locuințelor, pentru că statul a dobândit *cu titlu* bunurile respective, care, până în momentul restituirii, nu sunt în proprietatea acestora, ci de măsuri reparatorii.

Asupra constituționalității dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, de pildă, prin Decizia nr. 45 din 4 martie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 254 din 26 septembrie 1997, și prin Decizia nr. 4 din 2 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 103 din 11 martie 1999, constatând că textele menționate sunt constituționale, omisiunea legislativă neputând forma obiect al controlului de constituționalitate.

Neexistând motive care ar impune modificarea acestei jurisprudențe a Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și ale art. 25 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, excepție ridicată de Rodica Dobrogeanu în Dosarul nr. 163/1998 al Tribunalului Ialomița.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 13 aprilie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Carmen Daniela Manea

Întrucât magistratul-asistent
Carmen Daniela Manea
nu mai deține această calitate,
în temeiul art. 261
din Codul de procedură civilă,
în locul său semnează
Magistrat-asistent șef,
Carmen Daniela Manea

CVISION
TECHNOLOGIES

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA NR. 54

din 13 aprilie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 11/1997
 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995
 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe,
 trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996**

Lucian Mihai — președinte
 Costică Bulai — judecător
 Constantin Doldur — judecător
 Kozsokár Gábor — judecător
 Ioan Muraru — judecător
 Nicolae Popa — judecător
 Lucian Stângu — judecător
 Florin Bucur Vasilescu — judecător
 Romul Petru Vonica — judecător
 Paula C. Pantea — procuror
 Gabriela Dragomirescu — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 11/1997 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, excepție ridicată de Uscoi Ana în Dosarul nr. 1.829/1998 al Judecătoria Făgăraș.

La apelul nominal răspunde prezent Uscoi Ana, prin mandatarul Uscoi Gheorghe Nicolae, și Uscoi Gheorghe Nicolae, în nume personal, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită, și anume: König Helmuth Karl, König Reimer, König Gerlinde, Walther Guido, Walther Gerhard, Walther Omar, Fogorascher Sigrid Irina, Roncea Maria Hariet, Primăria Orașului Făgăraș, Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat Brașov, Tincu Emil, Călin Traian, Bulmaca Chirică, Molnar Maria și Piticaș Gheorghe.

Cauza fiind în stare de judecată, se dă cuvântul părții prezente, care, în susținerea excepției de neconstituționalitate, depune note scrise, pe care le prezintă și oral, arătând următoarele: potrivit doctrinei, hotărârile Guvernului au ca scop executarea legilor, atunci când aplicarea unor prevederi legale reclamă stabilirea de măsuri sau reguli subsecvente care să asigure corecta aplicare, înlăturarea unor greutăți sau organizarea corespunzătoare a unor activități. Or, prin art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 11/1997 se adaugă la lege de către o autoritate necompetentă, care dă o interpretare general obligatorie noțiunii de „imobile cu destinație de locuințe, trecute ca atare în proprietatea statului sau a altor persoane juridice, după 6 martie 1945, cu titlu”. Se mai arată că, deși atribuțiile Curții Constituționale sunt cele limitativ prevăzute de Constituție și de Legea nr. 47/1992, potrivit doctrinei, noțiunea de lege, prevăzută la art. 51 din Constituție, are un sens larg, ce cuprinde atât legea propriu-zisă, adică actul normativ adoptat de către Parlament, cât și actele normative subordonate legii: ordonanțele și hotărârile Guvernului, instrucțiunile ministeriale etc. Ca atare, se apreciază că și hotărârile Guvernului trebuie supuse controlului de constituționalitate, deoarece, în caz contrar, „s-ar deschide calea Guvernului de a eluda

tate de acesta, utilizând procedeul hotărârilor de aplicare, nesupuse controlului constituțional”.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, deoarece, potrivit Constituției și Legii nr. 47/1992, Curtea Constituțională nu este competentă să exercite controlul de constituționalitate cu privire la hotărârile Guvernului.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 15 octombrie 1998 Judecătoria Făgăraș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 11/1997 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, excepție ridicată de Uscoi Ana, cu motivarea că printr-o hotărâre a Guvernului se modifică dispozițiile unei legi organice.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată arată că, potrivit Constituției și Legii nr. 47/1992, numai legile și ordonanțele Guvernului pot face obiectul controlului de constituționalitate. Totuși instanța sesizează Curtea Constituțională cu această excepție, deoarece, în temeiul art. 3 alin. (2) din legea sa de organizare și funcționare, Curtea este singura în drept să hotărască asupra competenței sale. Se mai arată că hotărârile Guvernului pot fi atacate doar în fața instanțelor de judecată, pe calea contenciosului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se arată că, potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului nu intră în competența Curții Constituționale.

În punctul său de vedere Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate trebuie respinsă, întrucât hotărârile Guvernului pot fi atacate în fața instanțelor judecătorești pe calea contenciosului administrativ. Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992 republicată, Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și ordonanțelor.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale

judecătorului-raportor, susținerile părții și concluziile procurorului, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Art. 144 din Constituție, în care sunt enumerate atribuțiile Curții Constituționale, prevede la lit. c) că aceasta „hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor”, dispoziție preluată și de art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții

Constituționale, republicată. Aceste dispoziții constituționale și legale sunt de strictă interpretare.

Actul atacat de autoarea excepției nu intră în categoria celor care pot face obiectul controlului de constituționalitate, în sensul art. 144 lit. c) din Constituție, astfel că excepția urmează a fi respinsă ca inadmisibilă. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale în materie (spre exemplu, Decizia nr. 141 din 27 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 7 decembrie 1998).

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 11/1997 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, excepție ridicată de Uscoi Ana în Dosarul nr. 1.829/1998 al Judecătoriei Făgăraș.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 13 aprilie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 58

din 13 aprilie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Mihai Paul Cotta	— magistrat-asistent

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 13 aprilie 1999, în lipsa părților legal citate și în prezența reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției invocate, deoarece dispozițiile art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 nu contravin principiului constituțional privind accesul liber la justiție, iar Curtea Constituțională s-a mai pronunțat și prin alte decizii asupra acestor texte și a constatat că sunt constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, excepție invocată de Societatea Comercială „Molbas Impex” — S.R.L. din Onești în Dosarul nr. 5.072/R/1998 al Judecătoriei Onești privind pe autoarea excepției în contradictoriu cu Garda Financiară Onești și Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar

Judecătoria Onești, prin Încheierea din 21 octombrie 1998, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997, ridicată de Societatea Comercială „Molbas Impex” — S.R.L. din Onești într-o cauză civilă, având ca obiect soluționarea plângerii formulate de autoarea excepției împotriva procesului-verbal de

Prin excepția de neconstituționalitate ridicată se susține că redactarea echivocă a textelor art. 1 alin. 1 și art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 creează o ambiguitate în aplicarea lor. Totodată se apreciază că aceste prevederi sunt în neconcordanță cu dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor și ale art. 21 din Constituție privind dreptul oricărei persoane de a se adresa justiției, iar termenul de adresare la organele judecătorești ar trebui să fie de 15 zile și nu de 5 zile, cum se dispune în Legea nr. 105/1997.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată consideră că termenele lungi de soluționare a obiecțiunilor, plângerilor și contestațiilor reglementate de Legea nr. 105/1997, pe calea a două proceduri — una administrativă și alta judiciară, imprimă un caracter greoi și totodată restrictiv activității de soluționare a acestor căi de atac, ceea ce contravine finalității actului de justiție și celerității judecării cauzelor.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 este neîntemeiată, deoarece accesul la justiție al autoarei excepției nu este în nici un mod obstrucționat. Astfel art. 2-8 din Legea nr. 105/1997 cuprind prevederi care stabilesc căile de atac administrativ-jurisdicționale, termenele de soluționare a obiecțiunilor, contestațiilor sau plângerilor și cele înăuntrul cărora se exercită căile de atac, pe cale ierarhică, până la obținerea deciziei Ministerului Finanțelor, iar art. 9 din lege reglementează dreptul celui nemulțumit de a promova o acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea soluției, la instanța judecătorească competentă, prevăzută de legea specială de instituire a impozitelor și taxelor contestate. Alin. 2 și 3 ale aceluiași articol reglementează și cazul în care legea specială nu precizează instanța judecătorească competentă, situație în care acțiunea se soluționează de către curtea de apel în a cărei rază teritorială petentul își are sediul sau domiciliul, cu drept de recurs la tribunal sau la Curtea Supremă de Justiție, după caz, în termen de 15 zile de la comunicarea soluției. Se mai arată că art. 1 alin. 2 din Legea nr. 105/1997 prevede soluționarea, în conformitate cu dispozițiile legale în domeniul constatării și sancționării contravențiilor, a altor situații decât cele reglementate prin art. 1 alin. 1 din aceeași lege. Aceste texte permit în totalitate accesul liber, fără nici o restricție, la justiție, potrivit art. 21 din Constituție, reglementând totodată și aspectul competenței materiale a instanțelor judecătorești, precum și termenele de sesizare a acestora.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția ridicată este neîntemeiată, deoarece Legea nr. 105/1997 este o reglementare specială, potrivit căreia obiecțiunile, contestațiile și plângerile asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control ale organelor Ministerului Finanțelor reprezintă o procedură administrativă prealabilă. Art. 9 prevede însă că, împotriva deciziei Ministerului Finanțelor, care este ultima cale administrativă de atac în această procedură prealabilă, se poate face acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei, la instanța judecătorească competentă, iar notărirea acesteia este supusă recursului, astfel încât nu este încălcat art. 21 din Constituție. De altfel, în mod constant Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul că instituirea unei proceduri administrativ-jurisdicționale prealabile nu contra-

jurisdicției respective poate fi atacat la instanța judecătorească de contencios administrativ. Mai mult, din concluziile depuse la dosar de Societatea Comercială „Molbas Impex” — S.R.L. în susținerea excepției de neconstituționalitate ridicate rezultă că, de fapt, nu se invocă neconstituționalitatea, ci neclaritatea legii, fapt care i-a determinat și pe agenții constatori să folosească formulări ambigue. Soluționarea acestor situații nu intră însă în competența Curții Constituționale.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, concluziile procurorului, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Această excepție de neconstituționalitate se referă la prevederile art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 privind soluționarea obiecțiunilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor. Potrivit art. 1 alin. 1, „*Obiecțiunile, contestațiile și plângerile formulate în condițiile prezentei legi sunt căi administrative de atac prin care se solicită diminuarea sau anularea, după caz, a impozitelor, taxelor, a contribuțiilor la fondurile speciale, a majorărilor de întârziere sau a penalităților și amenzilor ori a altor sume constatate și aplicate de organele Ministerului Finanțelor, abilitate, potrivit legii, să efectueze acte de control sau de impunere*”. De asemenea, art. 2 alin. 1 din aceeași lege prevede că „*Împotriva măsurilor dispuse prin procesele-verbale sau prin alte acte ale organelor cu atribuții de control sau de impunere se pot face obiecțiuni care se depun, în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicare, la organul care a încheiat procesul-verbal sau alt act al organului cu atribuții de control sau de impunere*”.

Examinând această excepție, Curtea Constituțională constată că este neîntemeiată și urmează să fie respinsă.

Dispozițiile legale criticate prevăd o cale administrativă prealabilă de soluționare a obiecțiunilor, contestațiilor și a plângerilor formulate împotriva măsurilor dispuse prin actele organelor cu atribuții de control sau de impunere ale Ministerului Finanțelor. Împreună cu celelalte prevederi din lege, este reglementată o procedură administrativă prealabilă, prin care cererile celor nemulțumiți de constatările actelor de control ale organelor financiare nu sunt soluționate de agentul care le-a încheiat, ci de șeful organului care a întocmit aceste acte sau, după caz, de organul ierarhic superior.

După efectuarea acestor proceduri cu caracter jurisdicțional, potrivit art. 9 din Legea nr. 105/1997, împotriva deciziei Ministerului Finanțelor se poate face acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea acesteia, la instanța judecătorească prevăzută de legea specială de instituire a impozitelor și taxelor contestate, iar împotriva hotărârii judecătorești, pronunțate de judecătore sau de curtea de apel, se poate face recurs la tribunal sau la Curtea Supremă de Justiție, după caz, în termen de 15 zile de la comunicare, instanțele având și posibilitatea de a suspenda executarea hotărârii, potrivit dispozițiilor de drept comun,

În aceste condiții dispozițiile art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 nu contravin prevederilor art. 21 din Constituție, întrucât se asigură accesul liber la justiție și în cazul acestor litigii de natură fiscală.

De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, referitor la legitimitatea constituțională a procedurilor administrativ-jurisdicționale a statuat, pe de o parte, că acestea constituie o măsură de protecție care nu poate limita, în nici un mod, accesul la justiție, iar pe de altă parte, că „existența unor organe de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile legii“. Ca urmare, este exclusă posibilitatea ca un organ al administrației publice, chiar cu caracter jurisdicțional, să se substituie instanței judecătorești, astfel încât, prin această procedură, părților nu li se poate limita exercitarea unui drept constituțional.

O altă critică formulată de autorul excepției se referă la modalitatea de interpretare a textului prevăzut de art. 1 alin. 2 din Legea nr. 105/1997. Acesta consideră că obiec-

țiunile, contestațiile și plângerile formulate împotriva impozitelor, taxelor, contribuțiilor la fondurile speciale, majorărilor de întârziere, precum și penalităților și amenzilor constatate și aplicate de organele de control ale Ministerului Finanțelor, trebuie adresate organelor administrative prevăzute de Legea nr. 105/1997. Când este însă vorba despre alte sume de bani, constatate de aceste organe, fără a se menționa natura lor, procedura de soluționare ar trebui să fie cea reglementată de Legea nr. 32/1968.

Această critică nu poate fi reținută, deoarece Curtea nu se poate substitui instanței judecătorești, pentru a interpreta dispoziția legală în procesul de aplicare a ei, ci determină numai conținutul constituțional al prevederii controlate, eliminând, eventual, acel înțeles contrar Constituției.

În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale, astfel cum rezultă din Decizia nr. 33 din 24 februarie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 21 din 22 ianuarie 1998.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 1, 3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. 1 și ale art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, excepție ridicată de Societatea Comercială „Molbas Impex“ — S.R.L. din Onești în Dosarul nr. 5.072/R/1998 al Judecătoriei Onești.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Mihai Paul Cotta

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 62

din 20 aprilie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

încadrarea în muncă a persoanelor handicapate, ridicată de Societatea Comercială „Lira“ — S.R.L. din Bistrița și Asociația Nevăzătorilor din România în Dosarul nr. 1.599/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția de contencios administrativ.

La apelul nominal, Societatea Comercială „Lira“ — S.R.L. din Bistrița este reprezentată de avocat Augustin Zegrean, iar Asociația Nevăzătorilor din România este reprezentată de Nicolae Lepădatu, președinte, asistat de avocat Teodor Rus. Lipsesc Ministerul Finanțelor și Garda Financiară — Secția Bistrița, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate, ridicată de Societatea Comercială „Lira“ — S.R.L. din Bistrița și Asociația Nevăzătorilor din România în Dosarul nr. 1.599/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția de contencios administrativ.

Cauza fiind în stare de judecată, se dă cuvântul repre-

Bistrița, care, solicitând admiterea excepției, arată că, potrivit art. 46 din Constituție, persoanele cu handicap beneficiază de protecție specială. Dispozițiile art. 9 din Legea nr. 57/1992 sunt considerate neconstituționale, deoarece, creând facilități fiscale doar unităților economice și comerciale cu peste 250 de salariați, împiedică integrarea socio-profesională a persoanelor cu handicap, încadrarea lor în muncă și realizarea unor venituri proprii.

În continuare avocatul Asociației Nevăzătorilor din România apreciază că punctele de vedere comunicate de președintele Camerei Deputaților și Guvern sunt pur formale. De asemenea, consideră că dispozițiile legale criticate încalcă principiile constituționale consacrate în art. 41, prin aceea că fac o împărțire a persoanelor juridice, plătitoare de impozit, în trei mari categorii ce beneficiază în mod diferit de înlesniri cu privire la plata impozitului pe profit, prin faptul că societățile comerciale care au în structura lor aceeași pondere a persoanelor cu handicap, realizând astfel aceeași finalitate ca și unitățile asociațiilor de handicapați și cooperativele acestora, beneficiază de înlesniri fiscale, iar în cazul societăților cu mai puțin de 250 de salariați aceste înlesniri sunt inexistente, deși aceste societăți reprezintă cea mai mare pondere numerică și ca volum de producție la nivelul economiei naționale. De asemenea, se consideră că aceste societăți reprezintă în cea mai mare parte capital privat, în timp ce majoritatea societăților cu peste 250 de salariați sunt constituite cu capital de stat, reglementările criticate favorizând proprietatea de stat și cea cooperatistă în detrimentul celei private. Stimularea pe cale legislativă doar a unităților cu peste 250 de salariați și menținerea discriminărilor fiscale pentru societățile comerciale mici și mijlocii sunt considerate contrare principiului consacrat de art. 46 din Constituție. În final, solicită admiterea excepției invocate.

În cuvântul său președintele Asociației Nevăzătorilor din România — Consiliul central solicită admiterea excepției, arătând că protecția persoanelor cu handicap trebuie să se realizeze prin integrare în întreprinderi mici și mijlocii, iar nu în întreprinderi mari, unde nu pot avea randamentul cerut de un nivel mai mare al productivității muncii.

Reprezentantul Ministerului Public apreciază că unele dintre argumentele invocate în susținerea excepției sunt *de lege ferenda*, care exced competenței Curții Constituționale, iar celelalte sunt probleme de aplicare a legii, a căror soluționare aparține instanței de judecată, astfel că solicită respingerea excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 9 decembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 1.599/1996, Curtea Supremă de Justiție — Secția de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate, excepție ridicată de reclamanta-recurentă Societatea Comercială „Lira” — S.R.L. din Bistrița și intervenienta Asociația Nevăzătorilor din România, cu ocazia judecării recursului declarat împotriva Sentinței civile nr. 119 din 24 aprilie 1996 pronunțate de Curtea de Apel Cluj — Secția civilă și de contencios administrativ.

Împotriva actelor de constatare ale organelor Ministerului Finanțelor privind calcularea și plata impozitului pe circulația mărfurilor.

Din examinarea încheierii de sesizare și a concluziilor scrise, depuse la dosarul instanței de judecată la data de 6 iulie 1998, rezultă că autorii excepției au ridicat, inițial, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) lit. c) și e) și ale art. 7 lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 70/1994 privind impozitul pe profit, precum și ale art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate. Deoarece însă la data emiterii actului de control financiar, a cărui anulare a fost cerută instanței de contencios administrativ, Ordonanța Guvernului nr. 70/1994 nu se aplica, autorii excepției au precizat că solicită controlul constituționalității doar a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că acest text de lege instituie o discriminare nejustificată între societățile comerciale care angajează persoane cu handicap, acordându-le unora facilități fiscale prin scutirea de la plata sau prin reducerea impozitului pe circulația mărfurilor datorat statului, iar altora, care se află în situații similare, refuzându-le orice facilitate. Această reglementare contravine prevederilor constituționale ale art. 41, referitoare la ocrotirea în mod egal a proprietății private, indiferent de titular, ale art. 46, referitoare la protecția specială a persoanelor cu handicap, precum și ale art. 53, referitoare la contribuțiile fiscale egale și echitabile la cheltuielile publice.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că dispozițiile art. 9 din Legea nr. 57/1992 sunt constituționale.

Au fost solicitate, în temeiul art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere comunicat de președintele Camerei Deputaților se apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 este nefondată, întrucât prin aceste dispoziții sunt prevăzute facilități fiscale stimulatorii societăților comerciale care angajează persoane cu handicap, tocmai în scopul realizării protecției speciale a acestora. Acest text de lege nu conține reguli discriminatorii, pentru că „toate persoanele juridice aflate în situația reglementată de art. 9 și 10 din Legea nr. 57/1992 sunt tratate potrivit acestor norme, precum și potrivit art. 53 din Constituția României”.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispozițiile art. 9 din Legea nr. 57/1992 cuprind reglementarea de facilități acordate unor categorii de persoane juridice, urmărind stimularea acestora pentru angajarea de persoane cu handicap, tocmai în scopul integrării lor socio-profesionale, în spiritul principiului instituit prin art. 46 din Constituție. De aceea consideră că „nu se poate... pune problema unor discriminări în acordarea drepturilor persoanelor handicapate sau în realizarea protecției sociale a acestora” și „nu poate exista o obligație de instituire a unor astfel de măsuri pentru toți agenții economici”.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președinților Camerei Deputaților și Guvernului,

întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile procurorului, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992.

Acest text de lege are următorul cuprins: „(1) *Persoanele juridice prevăzute la art. 2 alin. (3) beneficiază de o reducere cu 50% a impozitului pe circulația mărfurilor, iar cele prevăzute la art. 2 alin. (4) sunt scutite de plata acestui impozit.*

(2) *Persoanele juridice prevăzute la art. 10 beneficiază de reducerea impozitului pe circulația mărfurilor, proporțional cu ponderea persoanelor cu handicap angajate în totalul salariiilor.*“

Legea nr. 57/1992, în ansamblul ei, cuprinde, alături de alte reglementări legale, cum sunt cele cuprinse în Legea nr. 53/1992 privind protecția specială a persoanelor handicapate, măsuri de ocrotire specială a persoanelor handicapate, răspunzând astfel cerințelor impuse de art. 46 din Constituție, potrivit cărora: „*Persoanele handicapate se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de prevenire, de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială a handicapatilor, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor*“. Nu se poate susține deci că dispozițiile acestei legi contravin normei constituționale citate, pe care, dimpotrivă, o concretizează și a cărei aplicare o impun în practică.

Dispozițiile art. 9 din Legea nr. 57/1992, tot pe linia realizării protecției speciale a persoanelor cu handicap, instituie facilități fiscale stimulatorii pentru ca agenții economici să încadreze în muncă un număr cât mai mare de salariați din această categorie de persoane defavorizate.

Textul de lege atacat vizează următoarele trei categorii de persoane juridice: a) unități protejate, special organizate, cu cel puțin 70% din numărul de salariați constituit din persoane handicapate; b) unități protejate, organizate pentru nevăzători, cu cel puțin 50% din salariați persoane cu handicap; c) persoane juridice cu un număr de peste 250 de

salariați, care își îndeplinesc obligația de a angaja un procent de cel puțin 3% persoane cu handicap.

Față de modul de redactare a textului de lege criticat nu se poate susține că el înfrânge garanția constituțională de ocrotire în mod egal a proprietății private, indiferent de titular, înscrisă în art. 41 din Constituție, neavând nici o înrâurire asupra dreptului de proprietate.

Nu se poate susține nici încălcarea principiilor înscrise în art. 53 din Constituție privind obligația egală de a contribui, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, precum și privind justa așezare a sarcinilor fiscale prin sistemul legal de impuneri. Sistemul legal de impuneri este identic pentru toți contribuabilii, evident în funcție de situația specifică a diferitelor categorii de contribuabili.

Nici o normă constituțională nu interzice acordarea unor facilități fiscale unor categorii de contribuabili în scopul bunei desfășurări a politicii economice, fiscale și sociale a statului. Art. 9 din Legea nr. 57/1992 reglementează tocmai asemenea facilități pentru stimularea persoanelor juridice de a încadra în muncă persoane cu handicap, contribuind astfel la integrarea lor socioprofesională, în vederea îndeplinirii unei obligații constituționale a statului.

Este evident că randamentul persoanelor cu handicap, aportul lor la atingerea unui nivel corespunzător al productivității muncii sunt mai reduse. Datorită acestei situații, agenții economici nu ar fi interesați să le încadreze în muncă, dacă nu ar putea beneficia de avantaje, de facilități fiscale pe alte căi.

Stabilirea criteriilor pentru acordarea facilităților fiscale, a extinderii acestora depinde, în exclusivitate, de opțiunea la un moment dat a puterii legiuitoare, această opțiune excedând sferei controlului constituțional, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, care stipulează că „*În exercitarea controlului Curtea Constituțională se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederea legală supusă controlului*“.

Împrejurarea dacă o anumită persoană juridică îndeplinește sau nu criteriile legale pentru a putea beneficia de facilitățile fiscale respective constituie o chestiune de fapt, a cărei stabilire cade în competența exclusivă a organelor fiscale, respectiv a instanțelor judecătorești, dacă sunt învestite cu soluționarea vreunui litigiu de această natură.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1–3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate, ridicată de Societatea Comercială „Lira” — S.R.L. din Bistrița și Asociația Nevăzătorilor din România în Dosarul nr. 1.599/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția de contencios administrativ.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 20 aprilie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

CVISION
TECHNOLOGIES

Magistrat-asistent,

Oprirea litigiului

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 66

din 27 aprilie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată, ridicată de Prefectura Județului Constanța în Dosarul nr. 1.676/CA/1998 al Curții de Apel Constanța.

La apelul nominal răspund părțile: Prefectura Județului Constanța, reprezentată prin consilier juridic Silvică Lambru; Consiliul Județean Constanța, reprezentat prin consilier juridic Matronica Grigoraș; Cristian Mihăilescu, personal; Oleg O. Danovschi, personal și asistat de avocat Eugen Oprea și Ana Gabriela Danovschi, prin avocat Eugen Oprea.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Prefecturii Județului Constanța solicită admiterea excepției, apreciind că dispozițiile art. 111 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, contravin prevederilor art. 122 alin. (4) din Constituție, pentru considerentele expuse în Decizia Curții Constituționale nr. 137 din 7 decembrie 1994.

Reprezentantul Consiliului Județean Constanța arată că decizia sus-menționată a fost pronunțată de Curtea Constituțională anterior modificării Legii nr. 69/1991 prin Legea nr. 24/1996. De asemenea, consideră că dispozițiile legale criticate sunt constituționale și solicită respingerea excepției ridicate.

Avocatul Eugen Oprea, luând cuvântul pentru Oleg O. Danovschi și Ana Gabriela Danovschi, solicită admiterea excepției, arătând că modificările aduse Legii administrației publice locale nu pot determina sau justifica, în raport cu art. 122 alin. (4) din Constituție, o altă soluție decât cea pronunțată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 137 din 7 decembrie 1994. De asemenea, arată că în doctrină au fost exprimate și opinii contrare soluției pronunțate de Curtea Constituțională, fără însă a fi motivate.

Cristian Mihăilescu, considerând că textul de lege trebuie să fie în concordanță cu norma constituțională, solicită admiterea excepției.

Reprezentantul Ministerului Public apreciază necesară existența termenului în care prefectul să poată ataca în fața instanțelor de contencios administrativ actele adminis-

deoarece, în caz contrar, constatarea ilegalității actelor ar produce consecințe grave asupra cetățenilor, perturbând stabilitatea raporturilor juridice. În final, pune concluzii de respingere a excepției invocate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 1 octombrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 1.676/CA/1998, Curtea de Apel Constanța a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată. Excepția a fost ridicată de Prefectura Județului Constanța, într-o cauză civilă promovată în contenciosul administrativ în temeiul Legii nr. 29/1990, cauză ce are ca obiect anularea unui act administrativ emis de președintele Consiliului Județean Constanța.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile art. 111 din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată, care înlocuiesc prevederile art. 101 din aceeași lege, anterioare modificărilor și completărilor aduse prin Legea nr. 24/1996, contravin art. 122 alin. (4) din Constituție, potrivit căruia „*Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal*”. În acest sens au fost invocate considerentele Deciziei nr. 137 din 7 decembrie 1994, prin care Curtea Constituțională a declarat neconstituționale prevederile art. 101 alin. (2) din Legea nr. 69/1991, anterioare modificării și completării ei prin Legea nr. 24/1996.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, este neîntemeiată, deoarece consideră firesc să se stabilească un termen în cadrul căruia prefectul poate sesiza instanța de contencios administrativ pentru anularea actului pe care îl consideră ilegal, ținând seama de „necesitatea de a nu lăsa actele administrative ilegale să-și producă toate efectele într-o perioadă prea mare de timp, cu consecințe asupra cetățenilor, a patrimoniilor acestora...”.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, consideră că excepția de neconstituționalitate este numai în parte întemeiată, și anume în ceea ce privește alin. (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, ataca. În ceea ce privește alin. (2) al art. 111 din Legea nr. 69/1991, republicată, se apreciază că textul „nu poate fi interpretat ca o limitare sau condițio-

constatare a legalității actelor administrației publice locale“. Se mai arată, în acest sens, că „acest termen obligă prefectul ca înainte de introducerea acțiunii să solicite autorității administrației publice locale care a emis actul motivarea necesară, reanalizarea actului socotit ilegal sau, după caz, revocarea lui“. Se apreciază că această solicitare reprezintă „îndeplinirea unei condiții prealabile, identică, sub aspectul eficienței, cu aceea înscrisă la art. 5 din Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990“. În ceea ce privește alin. (3) al art. 111 din Legea nr. 69/1991, republicată, potrivit căruia introducerea acțiunii de către prefect trebuie să se facă în termen de 30 de zile de la comunicarea actului, se consideră că „această limitare în timp a dreptului la acțiune este contrară prevederilor art. 122 alin. (4) din Constituție“, așa cum s-a pronunțat și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 137 din 7 decembrie 1994, termenul de decădere fiind un adaos la legea fundamentală. În final, se arată că, „potrivit reglementării constituționale, prefectul, ca reprezentat al Guvernului în teritoriu, cu atribuții în executarea și supravegherea aplicării corecte a legii, nu poate fi supus nici unei limitări temporale cu privire la introducerea unei acțiuni pentru exercitarea controlului cu privire la legalitatea actelor autorităților administrației publice locale, atâta timp cât textul constituțional nu prevede o astfel de condiționare sau limitare“.

În punctul său de vedere Guvernul susține că excepția de neconstituționalitate a art. 111 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, este întemeiată, deoarece art. 122 alin. (4) din Constituție consacră instituția tutelei administrative, în virtutea căreia „*Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul atacat este suspendat de drept*“. De asemenea, se consideră că, spre deosebire de acțiunea în contencios administrativ a cetățeanului sau a persoanei juridice vătămate, care prin legea organică poate fi supusă unor condiționări și limitări, astfel cum stabilește art. 48 alin. (2) din Constituție, acțiunea prefectului nu este supusă, pe plan constituțional, nici unei condiționări sau limitări. Se mai precizează că „textul art. 122 alin. (4) din Constituție nu conține nici o circumstanțiere care să permită legii să limiteze sub aspectul procedural sau temporal dreptul prefectului de a ataca actul socotit ilegal. Din aceasta rezultă că orice prevedere dintr-o lege care consacră termene și condiții prealabile ce trebuie îndeplinite de prefect ca acțiunile sale în contencios să fie admisibile adaugă la Constituție și, deci, este contrară acesteia“. În final, se face trimitere și la considerentele pentru care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 101 alin. (2) din Legea nr. 69/1991, înainte de modificare prin Legea nr. 24/1996.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile

Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Excepția de neconstituționalitate privește art. 111 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, care are următoarea redactare: „(2) *Cu 10 zile înainte introducerii acțiunii, prefectul va solicita autorităților administrației publice locale și județene, cu motivarea necesară, să reanalizeze actul socotit ilegal, în vederea modificării sau, după caz, a revocării acestuia.*

(3) *Introducerea acțiunii de către prefect se face în termen de 30 de zile de la comunicarea actului, potrivit prevederilor art. 53 alin. (1) lit. h). Termenul de 30 de zile este termen de decădere. Acțiunea este scutită de taxa de timbru*“.

Textul art. 122 alin. (4) din Constituție, a cărui încălcare este invocată prin excepția de neconstituționalitate, dispune că „*Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul atacat este suspendat de drept*“.

Din examinarea actelor dosarului rezultă că problema de neconstituționalitate care se ridică vizează stabilirea, prin Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată, a unor termene în care trebuie să se înscrie demersul prefectului, investit cu dreptul de tutelă administrativă, de a ataca în instanța de contencios administrativ actele administrației publice locale pe care le consideră ilegale.

Art. 122 alin. (4) din Constituție, care instituie dreptul prefectului la acest demers, nu face nici un fel de trimitere la „condițiile legii“, „limitele legii“, sau la orice altă formulă care ar permite îngrădirea de anumite termene a acțiunilor întreprinse de prefect împotriva actelor ilegale ale autorităților administrației publice locale menționate în textul constituțional. Aceasta nu înseamnă însă că stabilirea, prin art. 111 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/1991, republicată, a unor termene pentru introducerea acțiunii de către prefect la instanța de contencios administrativ, reprezintă o adăugare la textul art. 122 alin. (4) din Constituție sau o încălcare a acestuia. De altfel, prin alin. (3) al aceluiași articol din Constituție se prevede că „*Atribuțiile prefectului se stabilesc potrivit legii*“.

De aceea Curtea constată că stabilirea unui termen de decădere pentru introducerea acțiunii de către prefect la instanța de contencios administrativ, în scopul desființării actului pe care îl consideră ilegal, nu constituie o limitare a prerogativelor sale de tutelă administrativă, ci, dimpotrivă, reprezintă un stimulent și o garanție a examinării, cu céléritate, a actelor administrative emise de autoritățile publice locale, în vederea luării măsurilor legale de desființare a celor date cu încălcarea dispozitiilor legii. Totodată, este neîndoielnic că numai prin stabilirea unor termene de decădere pentru introducerea acțiunii în contencios administrativ de către prefect, se asigură stabilitatea raporturilor juridice izvorâte din aceste acte și, implicit, siguranța juridică a

În acest sens este de observat că și prin Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990, care are ca finalitate desființarea actelor administrative prin care o persoană a fost vătămată într-un drept al său, sunt prevăzute termene în cadrul cărora cei îndreptății pot acționa în justiție, pe calea contenciosului administrativ.

În lumina considerentelor expuse, nu are relevanță faptul că prin Decizia nr. 137 din 7 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 2 februa-

rie 1995, Curtea a admis, în parte, excepția de neconstituționalitate ce constituia obiectul acelei cauze și a constatat că „termenul de 15 zile prevăzut de art. 101 alin. (2) din Legea nr. 69/1991 este neconstituțional”, cu toate că textul art. 111 alin. (2) și (3) al Legii administrației publice locale corespunde, într-o anumită măsură, cu art. 101 alin. (2) al aceleiași legi, anterior modificărilor și completărilor ce i-au fost aduse prin Legea nr. 24/1996.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1–3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (2) și (3) din Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată, ridicată de Prefectura Județului Constanța în Dosarul nr. 1.676/CA/1998 al Curții de Apel Constanța.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 30.98.12.301 Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.
Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 668.55.58 și 335.01.11/2178.

